

AANWIJZING PA-07

NACONTROLE POOTAARDAPPELEN 2010

De vaste commissie voor pootaardappelen heeft in verband met het bepaalde in artikel 11.3 van het keuringsreglement de volgende aanwijzingen vastgesteld voor de uitvoering van de nacontrole in 2010 van te velde goedgekeurde partijen pootaardappelen.

De aanwijzingen zijn per hoofdstuk als volgt ingedeeld:

1	De bemonstering	2
2	Monstergrootte	2
3	Bemonstering i.v.m. samenvoeging van partijen van eenzelfde ras en veldkeuringsklasse	2
4.	Uitvoering van het onderzoek	3
4.1	Algemeen.....	3
4.2	Virussen waarop wordt getoetst.....	3
4.3	Het A-virus	4
4.4	Het ELISA- en PCR-onderzoek.....	4
5.	Normen	4
6.	Heronderzoek	4
6.1	Algemeen.....	4
6.2	Uitvoering.....	5
7.	Spoedgevallen	6
8.	Berichtgeving telers	6
	Bijlagen	7

1. De bemonstering

De monsternamen vindt plaats door een medewerker van de NAK. Hierbij wordt het volgende in acht genomen:

- De bemonstering vindt als regel plaats door het regelmatig en verdeeld over de hele partij nemen van knollen tijdens het rooien of bij het binnenbrengen van de aardappelen in de opslagplaats.
- Voor percelen groter dan 1 ha moet het monster betrekking hebben op meer dan één niet direct opeenvolgende rondgangen van de rooimachine.
- Als om dringende redenen bovenstaande wijze van bemonstering niet mogelijk of niet gewenst is, kan ook worden volstaan met een bemonstering te velde of uit de box.

Bemonstering vindt plaats uit de grootste knollen van de partij, met 50 mm als maximum.

2. Monstergrootte

Onderstaande monstergroottes zijn van toepassing:

- S t/m E: 220 knollen (PCR 200)
- A en C: 110 knollen (PCR 100)

Voor de in bijlage 1 genoemde (zeer moeilijk kiemende) rassen is de minimale monstergrootte (alleen in geval van Elisa):

- S t/m E: 440 knollen voor de 1-oktober rassen; 330 knollen voor de overige rassen;
- A en C: 220 knollen.

Voor percelen of samenvoegingen groter dan 6 ha wordt voor elke 6 ha extra een monster genomen.

Op verzoek van de teler kan een groter monster worden onderzocht. De monsters worden in dat geval vergroot met 110 knollen of een veelvoud hiervan. Dit grotere monster is bepalend voor de definitieve uitslag.

In alle situaties is de maximale monstergrootte 880 knollen (800 voor PCR).

3. Bemonstering i.v.m. samenvoeging van partijen van een zelfde ras en veldkeuringsklasse

Percelen op dezelfde locatie

Bij samenvoeging van partijen kan worden volstaan met één monster, mits de betreffende percelen op dezelfde locatie zijn geteeld. Dit kunnen één of meerdere kavels of aaneengesloten terreinen zijn, omsloten door perceelsloten die een eigendoms- of gebruiksgrens zijn, dijken, verharde/openbare wegen en natuurlijke begrenzingen (b.v bos). Als na een fysieke samenvoeging blijkt dat niet aan het criterium voor samengevoegd bemonsteren is voldaan, dan volgt verlaging met één klasse (onafhankelijk van het resultaat van de nacontrole), met de klasse C als minimum toe te kennen klasse.

Percelen met primair virus

Percelen met primair virusziek moeten apart worden bemonsterd en onderzocht. De sanctie op samenvoegen vóór bemonstering is verlaging met één klasse, met de klasse C als minimum toe te kennen klasse.

Classificatie bij samenvoeging na bemonstering

Bij samenvoeging na bemonstering vindt classificatie plaats op basis van het slechtste resultaat van het onderzoek.

4. Uitvoering van het onderzoek

4.1 Algemeen

Tenminste 96 (klassen S t/m E) of 48 (klassen A en C) knollen moeten een toetsbare plant opleveren (het 50% criterium). Als het 50%-criterium niet wordt gehaald, moet een nieuw monster worden onderzocht. Van herbemonstering kan worden afgezien:

- als de partij voor eigen gebruik wordt bestemd, dan wel
- op basis van een deskundigheidsbeoordeling door de manager van het laboratorium.

De in bijlage 1 aangegeven onderstreepte rassen worden als regel tot 1 oktober bewaard in geval van toetsing met Elisa. Deze eis geldt niet als toetsing met PCR plaatsvindt.

In een jaar met een gunstig kiemgedrag kan deze datum worden vervroegd.

Afwijking van de datum 1 oktober is op verzoek mogelijk als een partij voor vroege export is bestemd.

4.2 Virussen waarop wordt getoetst

Toetsing vindt plaats met behulp van ELISA of PCR volgens onderstaand schema.

Klasse	Virussen	Rassen
S en SE	- Y, X en S**)) - A - Bladrol: p.m. *)	- alle rassen - zie punt 4.3
E, A en C	- Y - X en S**)) - A - Bladrol: p.m. *)	- alle rassen - door VCP aan te wijzen rassen - zie punt 4.3

*) Voor de toetsing op bladrol kan de VCP tijdens het seizoen nadere aanwijzingen geven.

**) Onderzoek met PCR vindt niet plaats op S-virus.

Nacontrole is verplicht voor:

- - handelsklassen S en SE,
- niet S-waardige (= niet op type beoordeelde) 3-jarige en oudere stammen in geval van certificering als PB (= 'stammenoverdracht'),
- de klassen E t/m C van symptoomloze rassen (alleen Y-virus),
- percelen met hergroei van 'enige' betekenis,
- percelen die aan het eind van de eerste keuringsperiode niet keurbaar zijn,
- handelsklassen die de vaste commissie voor pootaardappelen aanwijst (afhankelijk van het ontheffingsbeleid);
- percelen met primair virusziek.

Nacontrole is niet verplicht voor:

- pootgoed voor eigen gebruik (op verzoek van de teler),
- 1- en 2 jarige niet S-waardige stammen, in geval van certificering als 'PB'.

4.3 Het A-virus

In bijlage 2 staan de rassen die niet op A-virus hoeven te worden onderzocht (rassen met een resistentiecijfer > 5,5). Alle overige rassen worden wel onderzocht.

4.4 Het ELISA- en PCR-onderzoek

Het onderzoek moet worden uitgevoerd volgens de instructies zoals weergegeven in:

- voorschriften technische procedure nacontrole virusonderzoek (*PRT/L&D/AAO/vir/01*).
- de ELISA-handleiding (*PRT/L&D/AAO/vir/02*).

Partijen die zijn bestemd voor vroege export worden als regel met PCR getoetst. Ook andere partijen kunnen op verzoek met PCR worden getoetst. In geval van toetsing met PCR vervalt het onderzoek met Elisa.

5. Normen

Bij het onderzoek met behulp van ELISA wordt, in verband met het samenvoegen van 4 blaadjes of kiemen, het aantal positieve reacties omgerekend naar het meest waarschijnlijke aantal zieke knollen. Bij het onderzoek met PCR worden 10 knollen samengevoegd. Voor berekening van het aantal zieke knollen moet de daarvoor vastgestelde omreken tabel worden gebruikt.

Op basis van het berekende aantal zieke planten vindt classificatie plaats met behulp van de tabel op bladzijde 5.

6. Heronderzoek (Art. 7.3 KR)

6.1 Algemeen

Een teler kan een heronderzoek aanvragen als hij het niet eens is met de uitslag van de nacontrole. Voor dit heronderzoek geldt:

- Een heronderzoek kan worden aangevraagd binnen twee werkdagen volgend op de dag waarop de uitslag is ontvangen.
- Een heronderzoek mag alleen worden uitgevoerd aan de oorspronkelijke en nog volledig aanwezige partij.
- Een partij, die na de monsternamen is samengevoegd met één of meer partijen van hetzelfde ras en dezelfde klasse, komt alleen voor een heronderzoek in aanmerking als bij het oorspronkelijke monster is, of had kunnen worden volstaan met één monster (zie punt 3 van deze aanwijzing).
- De monstergrootte bij heronderzoek is gelijk aan die van het oorspronkelijke (eerste) onderzoek. In geval van PCR kan voor de zeer moeilijk kiemende rassen volstaan worden met 200 (S t/m E) of 100 (A en C) knollen. Een groter monster, in eenheden van 110 knollen, is op verzoek toegestaan, met een maximum van 880 knollen (800 voor PCR).
- Bij heronderzoek wordt op dezelfde virussen onderzocht als waarop ook bij het eerste onderzoek is getoetst.
- Een heronderzoek kan in alle gevallen met PCR plaatsvinden.

Als partijen samengesteld zijn bemonsterd (dus één monster uit meerdere partijen), dan kan een eventueel heronderzoek alleen volgens dezelfde partijsamenstelling samengesteld bemonsterd worden.

Classificatie bij nacontrole

Klasse	Aantal planten	Definitieve klasse bij onderstaand aantal (berekende) zieke planten				
		S	SE	E	A	C
S	100	0	0	1	2-5	6-10
	200	0	1	2	3-11	12-20
	300	0-1	2	3	4-18	19-30
	400	0-2	3	4	5-24	25-40
	600	0-3	4	5-6	7-36	37-60
	800	0-4	5-6	7-8	9-48	49-80
	> 800	max. 0,5%	max. 0,75%	max. 1%	max. 6%	max. 10%
SE	100		0	1	2-5	6-10
	200		0-1	2	3-11	12-20
	300		0-2	3	4-18	19-30
	400		0-3	4	5-24	25-40
	600		0-4	5-6	7-36	37-60
	800		0-6	7-8	9-48	49-80
	> 800		max. 0,75%	max. 1%	max. 6%	max. 10%
E	100			0-1	2-5	6-10
	200			0-2	3-11	12-20
	300			0-3	4-18	19-30
	400			0-4	5-24	25-40
	600			0-6	7-36	37-60
	800			0-8	9-48	49-80
	> 800			max. 1%	max. 6%	max. 10%
A	100				0-5	6-10
	200				0-11	12-20
	400				0-24	25-40
	> 400				max. 6%	max. 10%
C	100					0-10
	200					0-20
	400					0-40
	> 400					max. 10%

6.2 Uitvoering

Bij de uiteindelijke classificatie telt zowel de uitslag van het oorspronkelijke (eerste) onderzoek, als de uitslag van het heronderzoek (tweede onderzoek) mee.

Aan de hand van de tabel "classificatie bij nacontrole" vindt classificatie plaats op basis van het totaal aantal zieke planten en het totaal aantal onderzochte knollen van het eerste en het tweede onderzoek.

Als de uitslagen van het eerste en het tweede onderzoek sterk verschillen, dan kan ter beoordeling van de manager van het laboratorium en in overleg met de betreffende keurmeester en/of teamleider, een derde onderzoek verplicht worden gesteld. Dit onderzoek wordt verricht aan een nieuw monster van een dubbel aantal knollen van het eerste (of tweede) onderzoek met een maximum van 880 knollen (800 voor PCR).

Voor de beoordeling van verschillen tussen uitslagen wordt de tabel “maximaal toelaatbare verschillen” (onderdeel van uitvoeringsinstructies) als lijdraad gebruikt.

De uitslag van het derde onderzoek is bepalend voor de classificatie. Met de uitslagen van het eerste en tweede onderzoek wordt dan geen rekening gehouden.

Op verzoek van een teler wordt geen derde onderzoek uitgevoerd en is het slechtste resultaat van beide onderzoeken bepalend voor de classificatie.

Na een heronderzoek kan niet nog eens een onderzoek worden aangevraagd. Het indienen van een bezwaar tegen een keuringsbeslissing is mogelijk, doch hierbij zal slechts worden getoetst of de voorschriften goed zijn toegepast (procedurefouten e.d.).

7. Spoedgevallen

In geval van vroege export vindt de nacontrole als regel plaats met PCR. In bijzondere gevallen is vrijgave voor vroege export, zonder (definitieve) nacontrole-uitslag, mogelijk op basis van een ‘technische’ beoordeling. Hiervoor gelden onderstaande richtlijnen:

- op basis van de uitslag van een deelmonster of bij onvoldoende reacties,
- op basis van een eerste uitslag, maar waarop herkeuring is aangevraagd (bijvoorbeeld een E met uitslag 2% mag als A weg, waarbij de herkeuring doorloopt); in dergelijke gevallen is geen ‘technische’ beoordeling nodig,
- bij een noodzakelijke vervanging van partijen waarvoor PCR was aangevraagd (als blijkt dat een opgegeven partij niet aan de specifieke landeis voldoet dan wel verlaagd wordt (op virus).

Proefzendingen van max. 2 ton per eindbestemming worden zonder ‘technische’ beoordeling en zonder kosten vrijgegeven.

Bij de ‘technische’ beoordeling wordt vooral rekening gehouden met de wegingsfactoren **ras**, de datum van **loofvernietiging**, eventueel bekende **nacontrolesresultaten** en de eventuele aanwezigheid van **primair** in het perceel. In geval van vrijgave loopt de nacontrole gewoon door. Voor eventuele restpartijen geldt de uitslag van de nacontrole.

Partijen kunnen zonder nacontrole in een lagere klasse worden gecertificeerd, mits die lagere klasse vrijstelling heeft van nacontrole.

Bovenstaande criteria zijn van toepassing, tenzij de vaste commissie in specifieke gevallen of situaties anders besluit.

8. Berichtgeving telers

De uitslagen van de nacontrole worden vermeld in de “Voortgangsrapportage pootaardappelen”, in de vorm van aantallen zieke planten per virus.

Dr. E. Casteleijn,
secretaris vaste commissies
pootaardappelen en zaaizaden

Bijlagen:

1. Lijst zeer moeilijk kiemende en ontwikkelende rassen
2. Aardappelrassen die niet op A-virus hoeven te worden onderzocht.

LIJST ZEER MOEILIJK KIEMENDE EN ONTWIKKELENDE RASSEN

Maatregelen: 110 knollen extra; minimaal 9 dagen bewaren na ontvangst.
Onderstreepte rassen (dubbel monster) tot 1 oktober bewaren.

Adora	Frisia
Agria	<u>Jaerla</u>
<u>Amyla</u>	Kennebec
Arcade	<u>Kondor</u>
<u>Avarna</u>	Kuroda
Aveka	<u>Marfona</u>
Burren	Picasso
Caesar	Ponto
<u>Carlita</u>	Realist
Cycloon	Resonant
Danielle	<u>Roko</u>
Disco	<u>Romano</u>
Dorado	Shepody
Draga	Sinora
Elkana	Spunta
El Paso	Vento
Fabula	Virgo
Festien	<u>Willem van Oranje</u>
Florida	

**AARDAPPELRASSEN DIE NIET OP A-VIRUS HOEVEN TE WORDEN
ONDERZOCHT (rassen met resistentiecijfer > 5,5)**

Accent	Eba	Marfona	Seresta
Adora	Eersteling	Meerlander	Sieglinde
Agria	Elvira	Mentor	Sirco
Allure	Escort	Minerva	Spunta
Alpha	Fianna	Monalisa	Surprise
Anosta	Fresco	Mondial	Texla
Aphrodite	Frisia	Nicola	Timate
Arinda	Gloria	Nomade	Turbo
Aurora	Granola	Ostara	Ukama
Baraka	Hansa	Parel	Wilja
Bartina	Irene	Pimpernel	Woudster
Bea	Jaerla	Ponto*	
Bevelander	Junior*	Premiere	
Bildtstar	Kennebec	Prior	
Bimonda	Kondor	Quarta	
Binella	Koopmans Blauwe	Remarka	
Bintje	Kuroda	Resonant	
Caesar	Lady Rosetta	Rikea	
Cardinal	Latona	Rode Eersteling	
Desiree	Lekkerlander	Romano	
Diamant	Linz. Delicatess	Santana	
Disco	Liseta	Sante	
Draga	Majestic	Saturna	

*) geen teelt in 2009